Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (osmi senat)

z dne 11. maja 2017*

„Predhodno odločanje — Zračni promet — Uredba (ES) št. 261/2004 — Člen 5(1)(c) — Odškodnina in pomoč potnikom v primeru odpovedi leta — Oprostitev obveznosti plačila odškodnine — Prevozna pogodba, sklenjena s posredovanjem spletne potovalne agencije — Letalski prevoznik, ki je potovalno agencijo pravočasno obvestil o spremembi voznega reda leta — Potovalna agencija, ki je navedeno informacijo posredovala potniku z elektronsko pošto deset dni pred letom“

V zadevi C-302/16,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo rechtbank Noord-Nederland (sodišče za severno Nizozemsko) z odločbo z dne 18. maja 2016, ki je na Sodišče prispela 27. maja 2016, v postopku

Bas Jacob Adriaan Krijgsman

proti

Surinaamse Luchtvaart Maatschappij NV,

SODIŠČE (osmi senat),

v sestavi M. Vilaras, predsednik senata, J. Malenovský in D. Šváby (poročevalec), sodnika,

generalni pravobranilec: H. Saugmandsgaard Øe,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Surinaamse Luchtvaart Maatschappij NV A. J. F. Gonesh, odvetnik,

— za francosko vlado D. Colas, E. de Moustier in M.-L. Kitamura, agenti,

— za avstrijsko vlado G. Eberhard, agent,

— za poljsko vlado B. Majczyna, agent,

— za Evropsko komisijo N. Yerrell in F. Wilman, agenta,

* Jezik postopka: nizozemščina.

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 5(1)(c) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 8, str. 10).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Basom Jacobom Adriaanom Krijgsmanom in družbo Surinaamse Luchtvaart Maatschappij NV (v nadaljevanju: SLM), letalskim prevoznikom, ker je slednji B. J. A. Krijgsmanu zavrnil odobritev odškodnine zaradi odpovedi njegovega leta.

Pravo Unije

Uredba št. 261/2004

3 V uvodnih izjavah 1, 7 in 12 Uredbe št. 261/2004 je navedeno:

„(1)

Ukrepanje Skupnosti na področju zračnega prevoza mora med drugim zagotavljati visoko raven varstva potnikov. Poleg tega je treba na splošno v celoti upoštevati zahteve o varstvu potrošnikov.

[…]

(7) Za zagotovitev učinkovite uporabe te uredbe mora iz nje izhajajoče obveznosti prevzeti dejanski letalski prevoznik, ki opravlja ali ima namen opraviti let, ne glede na to, ali je lastnik zrakoplova ali let opravlja na podlagi zakupa samega zrakoplova ali zakupa zrakoplova s posadko ali v okviru kakšne druge ureditve.

[…]

(12) Prav tako je treba zmanjšati težave in nevšečnosti, ki jih potnikom povzroča odpoved letov. To je treba doseči s prepričevanjem letalskih prevoznikov, naj potnike obvestijo o odpovedih pred odhodom po voznem redu in jim dodatno ponudijo ustrezno spremembo poti, da potniki lahko opravijo druge postopke. Če letalskim prevoznikom to ne uspe, bi morali potnikom plačati odškodnino, razen kadar so vzrok odpovedi izredne razmere, ki se jim ni bilo mogoče izogniti, tudi če so bili sprejeti vsi ustrezni ukrepi.“

4 Člen 2 te uredbe določa:

„V tej uredbi:

[…]

(b) ‚dejanski letalski prevoznik‘ pomeni letalskega prevoznika, ki opravi ali namerava opraviti let na podlagi pogodbe s potnikom ali v imenu druge, pravne ali fizične osebe, ki ima s tem potnikom sklenjeno pogodbo;

[…]“

5 Člen 3(5) navedene uredbe določa:

„Ta uredba se uporablja za vse letalske prevoznike, ki opravljajo prevoze potnikov, zajetih v odstavkih 1 in 2. Kadar obveznosti iz te uredbe izvaja dejanski letalski prevoznik, ki ni sklenil pogodbe s potnikom, se šteje, da jih opravlja v imenu osebe, ki je sklenila pogodbo s tem potnikom.“

6 Člen 5(1) in (4) te uredbe določa:

„1. V primeru odpovedi leta:

[…]

(c) imajo zadevni potniki pravico do odškodnine, ki jim jo mora plačati dejanski letalski prevoznik v skladu s členom 7, razen če:
(i) so o odpovedi obveščeni najmanj dva tedna pred odhodom po voznem redu; ali

[…]

4. Dokazno breme glede obveščanja potnikov o odpovedi leta in glede roka, v katerem je to storil, nosi dejanski letalski prevoznik.“

7 Člen 7(1) Uredbe št. 261/2004 določa:

„Pri sklicevanju na ta člen potniki prejmejo odškodnino v višini:

(a) 250 EUR za lete do vključno 1500 kilometrov;

(b) 400 EUR za vse lete znotraj Skupnosti nad 1500 kilometrov in za vse druge lete med 1500 in 3500 kilometri;

(c) 600 EUR za lete, ki niso zajeti v točkah (a) ali (b).

[…]“

8 Člen 13 te uredbe določa:

„Kadar dejanski letalski prevoznik plača odškodnino ali izpolni druge obveznosti, ki so mu naložene na podlagi te uredbe, se nobena določba te uredbe ne sme razlagati kot omejevalna za njegovo pravico, da zahteva odškodnino od vsake osebe, vključno tretjih oseb, v skladu z veljavno zakonodajo. Zlasti ta uredba nikakor ne omejuje pravico dejanskega letalskega prevoznika, da zahteva povračilo stroškov od organizatorja potovanja ali druge osebe, s katero ima dejanski letalski prevoznik sklenjeno pogodbo. Prav tako se nobena določba te uredbe ne sme razlagati kot omejevalna za pravico organizatorja potovanja ali tretje osebe, razen potnika, s katerimi je dejanski letalski prevoznik sklenil pogodbo, da zahteva povračilo stroškov ali odškodnino od dejanskega letalskega prevoznika v skladu z veljavnimi zakoni.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

9 B. J. A. Krijgsman je na spletnem mestu www.gate1.nl (v nadaljevanju: spletišče Gate 1) rezerviral povratni let Amsterdam Schiphol (Nizozemska) – Paramaribo (Surinam), ki ga opravlja družba SLM. Vzlet odhodnega leta je bil predviden za 14. november 2014 ob 15.15.

10 Družba SLM je 9. oktobra 2014 spletišče Gate 1 obvestila o odpovedi tega leta.

11 B. J. A. Krijgsman je 4. novembra 2014 od spletišča Gate 1 prejel elektronsko pošto, v kateri je bil obveščen, da je njegov odhodni let od tedaj predviden za 15. november 2014 ob 15.15.

12 B. J. A. Krijgsman je 20. decembra 2014 od družbe SLM zahteval, naj mu za to plača odškodnino, kar je bilo 5. marca 2015 zavrnjeno, ker naj bi bila informacija v zvezi s spremembo datuma odhoda spletišču Gate 1 posredovana 9. oktobra 2014.

13 Spletišče Gate 1 je B. J. A. Krijgsmanu 12. junija 2015 sporočilo, da zavrača vsakršno odgovornost za škodo, katere povračilo se od njega zahteva, v bistvu, najprej, ker je njegovo pooblastilo omejeno na sklenitev pogodb med potniki in letalskimi prevozniki, dalje, ker ni odgovorno za spremembe voznega reda leta, ki jih izvede letalski prevoznik, in nazadnje, ker ima obveznost obveščanja potnikov v takem položaju letalski prevoznik, ki mu je bil v rezervaciji sporočen elektronski naslov potnika.

14 B. J. A. Krijgsman je 12. junija 2015 od družbe SLM znova zahteval pavšalno plačilo 600 EUR iz člena 7(1)(c) Uredbe št. 261/2004. Ta zahteva je bila zavrnjena 3. septembra 2015.

15 B. J. A. Krijgsman se je nato obrnil na rechtbank Noord-Nederland (sodišče za severno Nizozemsko), da bi z začasno izvršljivo sodbo dosegel obsodbo družbe SLM na plačilo navedenega zneska.

16 Družba SLM temu zahtevku nasprotuje. Najprej trdi, da je B. J. A. Krijgsman sklenil pogodbo o potovanju s potovalno agencijo. Nato poudarja, da so bile vse potovalne agencije, ki tržijo njene vozovnice, vključno s spletiščem Gate 1, obveščene o odpovedi leta z dne 14. novembra 2014. Nazadnje, navaja, da je običajno, da letalski prevozniki informacije v zvezi z leti sporočijo potovalnim agencijam, ki so v imenu potnikov sklenile pogodbo o potovanju in prevozu, pri čemer morajo te agencije te informacije posredovati potnikom. Vendar bi bilo treba v obravnavanem primeru ob upoštevanju informacij, ki jih je družba SLM 9. oktobra 2014 predložila spletišču Gate 1, šteti, da je bil B. J. A. Krijgsman o odpovedi njegovega leta obveščen več kot dva tedna pred odhodom po voznem redu.

17 Predložitveno sodišče meni, da Uredba št. 261/2004 ne določa podrobnih pravil, v skladu s katerimi mora letalski prevoznik potnike obvestiti v primeru odpovedi leta, če je pogodba o prevozu sklenjena s posredovanjem potovalne agencije ali spletne strani.

18 V teh okoliščinah je rechtbank Noord-Nederland (sodišče za severno Nizozemsko) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Katere (formalne in materialne) zahteve veljajo za izpolnitev obveznosti obveščanja iz člena 5(1)(c) Uredbe št. 261/2004, če je bila pogodba o prevozu sklenjena prek potovalne agencije ali rezervacija opravljena na spletni strani?“

Vprašanje za predhodno odločanje

19 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da tožeča stranka v postopku v glavni stvari, to je potnik, ki je prek spletne potovalne agencije kupil vozovnico za let, ki ga izvaja družba SLM, od tega letalskega prevoznika zahteva plačilo odškodnine, določene v členih 5(1)(c) in 7 Uredbe št. 261/2004, ker naj o odpovedi tega leta ne bi bil obveščen vsaj dva tedna pred odhodom po voznem redu.

20 Vendar v skladu z navedeno odločbo ni sporno, da je navedeni letalski prevoznik več kot dva tedna pred odhodom zadevnega leta po voznem redu spletno potovalno agencijo obvestil o odpovedi zadevnega leta, ta agencija pa je tožečo stranko v postopku v glavni stvari o tem obvestila šele deset dni pred odhodom po voznem redu. Glede tega iz navedene odločbe nikakor ne izhaja, da ta tožeča stranka izpodbija podrobnosti te informacije in njeno učinkovitost.

21 Tako predložitveno sodišče z vprašanjem sprašuje, ali je treba člena 5(1)(c) in 7 navedene uredbe razlagati tako, da je dejanski letalski prevoznik zavezan plačati odškodnino, predvideno v teh določbah, v primeru odpovedi leta, o kateri potnik ni bil obveščen vsaj dva tedna pred odhodom po voznem redu, tudi če je ta prevoznik o tej odpovedi vsaj dva tedna pred odhodom po voznem redu obvestil potovalno agencijo, s posredovanjem katere je bila z zadevnim potnikom sklenjena pogodba o prevozu, in ta agencija zadnjenavedenega ni obvestila v tem roku.

22 Člen 5(1)(c) Uredbe št. 261/2004 določa, da imajo zadevni potniki v primeru odpovedi leta pravico do odškodnine, ki jim jo mora plačati dejanski letalski prevoznik v skladu s členom 7 te uredbe, razen če so o odpovedi obveščeni najmanj dva tedna pred odhodom po voznem redu.

23 V skladu s členom 5(4) Uredbe št. 261/2004 dokazno breme glede obveščanja potnikov o odpovedi zadevnega leta in glede roka, v katerem je to storil, nosi dejanski letalski prevoznik.

24 V skladu z ustaljeno sodno prakso je treba za razlago določbe prava Unije upoštevati ne le njeno besedilo, ampak tudi njen kontekst in cilje, ki se želijo doseči z ureditvijo, katere del je (sodba z dne 16. novembra 2016, Hemming in drugi, C-316/15, EU:C:2016:879, točka 27 in navedena sodna praksa).

25 V obravnavanem primeru je – kot so v pisnih stališčih navedle francoska, avstrijska in poljska vlada ter Evropska komisija – iz jasnega besedila teh določb razvidno, da mora dejanski letalski prevoznik, če ne more dokazati, da je bil zadevni potnik obveščen o odpovedi njegovega leta več kot dva tedna pred odhodom po voznem redu, plačati odškodnino, ki je predvidena v teh določbah.

26 Drugače kot trdi družba SLM, taka razlaga ne velja le, če je bila pogodba o prevozu sklenjena neposredno med zadevnim potnikom in letalskim prevoznikom, ampak tudi če je bila ta pogodba sklenjena prek tretje osebe, kot je v postopku v glavni stvari spletna potovalna agencija.

27 Tako iz člena 3(5) Uredbe št. 261/2004 kot iz njenih uvodnih izjav 7 in 12 je razvidno, da je le dejanski letalski prevoznik, ki opravlja ali namerava opraviti let, potnikom dolžan plačati odškodnino zaradi neizpolnitve obveznosti iz te uredbe, med katerimi je med drugim obveznost obveščanja, določena v njenem členu 5(1)(c).

28 Samo s tako razlago je mogoče izpolniti cilj zagotavljanja visoke ravni varstva potnikov, naveden v uvodni izjavi 1 Uredbe št. 261/2004, saj zagotavlja, da lahko potnik, čigar let je bil rezerviran prek tretje osebe, preden je bil odpovedan, ugotovi, kdo je dolžnik odškodnine, določene v členih 5(1)(c) in 7 te uredbe.

29 V zvezi s tem je treba opozoriti, da obveznosti, ki jih dejanski letalski prevoznik izpolni v skladu z Uredbo št. 261/2004, ne vplivajo na njegovo pravico, da v skladu z nacionalnim pravom, ki se uporablja, zahteva odškodnino od katere koli osebe, ki je povzročila, da ta prevoznik ni izpolnil svojih obveznosti, vključno s tretjimi osebami, kot določa člen 13 te uredbe (glej v tem smislu sodbo z dne 17. septembra 2015, van der Lans, C-257/14, EU:C:2015:618, točka 46 in navedena sodna praksa).

30 Ta člen zlasti določa, da Uredba št. 261/2004 nikakor ne omejuje pravice dejanskega letalskega prevoznika, da zahteva povračilo stroškov od organizatorja potovanja ali druge osebe, s katero ima dejanski letalski prevoznik sklenjeno pogodbo.

31 Ob upoštevanju zgornjih preudarkov je treba na vprašanje odgovoriti, da je treba člena 5(1)(c) in 7 Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da je dejanski letalski prevoznik zavezan plačati odškodnino, predvideno v teh določbah, v primeru odpovedi leta, o kateri potnik ni bil obveščen vsaj dva tedna pred odhodom po voznem redu, tudi če je ta prevoznik o tej odpovedi vsaj dva tedna pred odhodom po voznem redu obvestil potovalno agencijo, s posredovanjem katere je bila z zadevnim potnikom sklenjena pogodba o prevozu, in ta agencija zadnjenavedenega ni obvestila v tem roku.

Stroški

32 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (osmi senat) razsodilo:

Člena 5(1)(c) in 7 Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 je treba razlagati tako, da je dejanski letalski prevoznik zavezan plačati odškodnino, predvideno v teh določbah, v primeru odpovedi leta, o kateri potnik ni bil obveščen vsaj dva tedna pred odhodom po voznem redu, tudi če je ta prevoznik o tej odpovedi vsaj dva tedna pred odhodom po voznem redu obvestil potovalno agencijo, s posredovanjem katere je bila z zadevnim potnikom sklenjena pogodba o prevozu, in ta agencija zadnjenavedenega ni obvestila v tem roku.

Podpisi